

Slovenski dom

Stev. 107

V Ljubljani, sobota 11. maja 1940

Leto V

Prvi nemški naskok na Holandijo in Belgijo - ustavljen

Pariz, 11. maja. o. Vrhovno poveljstvo zavezniških vojsk je izdalo ponoči naslednje uradno poročilo:

Pred akcijo nemške vojske v Holandiji, Belgiji in Luksemburgu je prišlo v prvih urah 10. maja do obsežnega letalskega napada. Razen številnih bombardiranj so številne skupine sovražnika pristale z letali ali se spustile s padali na različnih točkah belgijskega in holandskega ozemlja, zlasti pa v Holandiji. Skušale so z nepričakovanim napadom polastiti se zlasti letališč. Proti njim so bili v celoti izvedeni uspešni protinapadi.

Sovražni letalski napad, ki se je v drugem delu noči začel na francoskem ozemlju, se je nadaljeval ves dan. Bombe so naredile nekaj neznatne stvarne škode. Naše lovsko letalstvo in naša protiletalska obramba sta se postavili tem sovražnim poletom po robu in zadala nemškemu letalstvu hude izgube. Nad našim ozemljem je bilo zbitih 44 nemških letal.

Ker so se holandska, belgijska in luksemburška vlada včeraj zjutraj obrnile na zavezniške sile za pomoč, so francoske in angleške vojske na mestu odgovorile na to prošnjo in začele prodirati na vsej fronti od Severnega morja do reke Moselle. Njihovo napredovanje na belgijskem ozemlju se nadaljuje.

Hudi boji so bili na luksemburškem ozemlju. Nemški napad se razteza prav do pokrajine pri Sierku in nekaj vzhodno od Moselle.

Pariz, 11. maja. o. Razen uradnega poročila vrhovnega poveljstva, ne dajejo niti francoske niti angleške vojaške oblasti nobenih poročil o premikanju zavezniške vojske v Belgiji in tudi ne poročajo, ali se je zavezniška vojska na belgijskih tleh že spopadla z Nemci ali ne. Drže se skrajne molčečnosti zaradi tega, da ne bi Nemci dobili vesti o gibanju zavezniške vojske.

Bruselj, 11. maja. o. Poveljstvo belgijske vojske, ki mu načeluje kralj Leopold sam, izjavlja, da je belgijska vojska ustavila vse nemške čete, ki so skušale prodirati po kopnem od meje v notranjost dežele. Nemci so bili ustavljeni vzdolž vseh belgijskih obrambnih črt.

Vojni minister general Denis je izjavil snoči v zbornici, da je belgijska vojska razstrelila vse mostove in ceste vzdolž meje ter ustavila nemško prodiranje pred prvimi belgijskimi obrambnimi črtami.

Ves trud Nemcev, da bi te črte prebili, je bil zaman. Belgijska vojska je pokazala nemajmno voljo braniti ozemlje svoje države do konca.

Bruselj, 11. maja. AA. Belgijsko poveljstvo izjavlja, da so neosnovane vesti iz nemškega vira, da se je Nemcem doslej posrečilo zasedati pet belgijskih letališč. Po uradnih ugotovitvah niso Nemci zasedli niti enega belgijskega letališča. Vsi Nemci, ki so bili s padali spuščeni v Belgiji, so bili obkoljeni in premagani. Do 18 snoči je bilo zbitih na belgijskem ozemlju 10 nemških letal. Vest o prihodu zavezniških čet v Belgijo je sprejelo prebivalstvo z navdušenimi manifestacijami.

Amsterdam, 11. maja. o. Vrhovni poveljnik holandske vojske general Winkelman je izdal snoči naslednje povelje:

»Njeno Velikanstvo kraljica mi je naročila, naj holandski vojski izrečem njeno vzvišeno zahvalo, da se je tako hrabro uprla na padalu na našo nevtralnost. Ta odpor proti nepričakovanemu sovražnemu napadu je treba smatrati kot dejstvo, da se je napad ponesečil.

Po vseh predelih države se naše čete upirajo tako, kakor jim je zapovedano ter sprejemajo vsak boj s sovražnikom. Kjer je potrebno, v redu in z uspehom uničujejo mostove, ceste in jezove po obrambnem načrtu. Odločni odpor vojske ugodno vpliva na razpoloženje.

Holandsko vrhovno poveljstvo je dalo sledeče sporočilo: Vzdolž reke IJssel in Meuse nudijo holandske obmejne čete močan odpor sovražniku. Navzle hudem napadom nemških čet na Delti smo ohranili postojanke v svojih rokah. Stirje nemški oklopni vlaki so bili uničeni. En nemški oklopni vlak smo poglali v zrak s mostom Winkle. Med sovražnimi napadi na naša letališča smo uničili 70 nemških letal. Majhne skupine sovražnikov, ki so se spustile z letal v notranjosti, so bile od naših letal napadene. Iz več delov bojišča prihajajo vesti, da uporabljajo Nemci ujete holandske vojske za varstvo svojih čet tako, da jih pri napadu ženo pred sabo, da ne bi Holandci streljali.

Nemcem se doslej ni posrečilo zasedati s padali niti enega belgijskega ali holandskega letališča. Za nekaj časa so dobili v oblast samo neko holandsko letališče, na katerega se je spustilo 14 nemških prevoznih letal. Holandci so potem letališče spet zavzeli ter se polastili nemških letal, nemške posadke pa po večini pobili.

Berlin, 11. maja. o. Snočnje nemško uradno poročilo pravi, da so Nemci med včerajšnjim dnevom zasedli vse luksemburško ozemlje in prišli do meje med Luksemburgom in Belgijo.

Holandski in belgijski poslanik v Berlinu sta skušala izročiti nemškemu zunanjemu ministru uradni protest proti nemškemu napadu na ozemlje njenih držav. Poslanika so odslovili kar pri vratih, ne da bi vzeli njun protest na znanje ter jima rekli, naj po običajni poti zahtevata diplomatske potne liste. Po neuradnih poročilih naj bi bili Nemci zasedli belgijsko obmejno mesto Malmedy, ki je pred svetovno vojno pripadalo Nemčiji, na Holandskem pa Maastricht, ki leži na trojni meji med Nemčijo, Holandijo in Belgijo.

Nemško notranje ministrstvo je izdalo ukrep, da se morajo vsi belgijski in holandski državljani v 24. urah zgledati pri najbližji policijski postaji, nakar bodo internirani.

London, 11. maja. o. Včeraj so Nemci poslali svoje čete z letali v bližino Dodrechta ob izlivu Rena, Leydena in Delfta. Nemci se hočejo za vsako ceno polastiti vseh letališč v bližini Haaga in Rotterdam. Angleška in francoska letala, ki so stopila takoj v akcijo nad holandskim ozemljem, so sestrčila dosedaj deset nemških letal, ki prevažajo čete. Holandsko protiletalsko topništvo pa je samo sestrelilo nad 100 nemških letal. Amsterdam je bil danes zjutraj bombardiran. Na južno-vzhodni strani je bilo slišati ogromno eksplozijo in so v začetku mislili, da je eksplodirala bomba. Pozneje pa so ugotovili, da je bil sestreljen nemški bombnik in povzročil silno eksplozijo. Tudi danes zjutraj so nameravali Nemci osem milj od Haaga spustiti nemške čete na zemljo, kar pa jim

Razglas kralja Leopolda belgijskemu narodu:

„Z božjo pomočjo in s svojo silo bomo zmagali“

Bruselj, 11. maja. Havas: Ob eni ponoči je belgijski radio objavil razglas kralja Leopolda. — Glavne točke razglaša so: Belgijci! Ze drugič v zadnjih 25 letih lojalno Belgijo napada nemško cesarstvo ne glede na najsvetejša obljube. Mi smo izpolnili vse svoje dolžnosti glede nevtralnosti. — Hrabrim belgijskim vojakom in vsem junakim Belgijcem pošiljam svoj bratski pozdrav. Mi se borimo, da ustavimo napad sovražnika na našo državo. Velikim naporom vsega belgijskega naro-

Izjava predsednika Roosevelta o novem nemškem napadu:

Nevarnost se približuje zdaj Ameriki

Washington, 10. maja. o. Predsednik Združenih držav Roosevelt je na vseamerikanskem kongresu izjavil:

»Jaz sem pacifist. Toda pripravljajo se časi, ko se napadalec ne bodo več ustavili pri svojih sedanjih namerah. Bromiti bo treba omiko, človečansko kulturo in svobodo. S tem se približuje nevarnost

Odločna pripravljenost Svicarjev:

Splošna mobilizacija v Švici bo izvedena še pred uradnim začetkom

Bern, 11. maja. o. Ker so nemška letala včeraj nešteto krat letela nad švicarskim ozemljem in so bombardirala več švicarskih krajev, zlasti železniških postav blizu francoske meje ter je moralo švicarsko letalstvo in protiletalsko topništvo stopiti v boj z njimi, je švicarska vlada prišla do prepričanja, da Nemčija ne bo spoštovala švicarske nevtralnosti ter je razglasila splošno mobilizacijo, ki naj bi se uradno začela jutri ob 9.

Toda švicarsko ljudstvo ni čakalo na uradni začetek splošne mobilizacije, marveč so se vojni obvezniki takoj včeraj začeli zglaševati pri svojih poveljstvih. Vse ulice po večjih mestih so polne vojakov, ki se v vsej bojni opravi v spremstvu rodbin podajajo na svoja mesta. Mobilizacija bo izvedena v celoti že danes.

Pariz, 11. maja. o. Ker so nemška letala včeraj bombardirala celo vrsto francoskih nezavarovanih mest, med drugim Lille, Nancy, Pontoise, Calais, Dunquerque itd., sta angleška in francoska vlada izdali včeraj izjavo, ki se glasi takole:

Zavezniški vladi sta septembra lani odgovorili na klic predsednika Roosevelta in dali jamstva, da britansko letalstvo ne bo bombardiralo civilnega prebivalstva in da bo omejilo svoje letalsko delovanje zgolj na vojaške objekte. Sedaj pa morata javno naznaniti, da si

ni uspelo, ker so jih angleška in francoska letala sestrelila.

Tudi v Belgiji in Franciji nemška letala bombardirajo letališča. Belgijci se hrabro drže na svojih obrambnih črtah. Danes je bruseljsko letališče ponovno bombardirano in je ena bomba padla v mesto ter ranila 82 ljudi, nad 40 pa jih je bilo ubitih. Tudi v Belgiji so protiletalske baterije in letala sestrelila nad 100 nemških letal.

Celotno število sestreljenih letal, sestreljenih nad Francijo, Belgijo, Holandijo in Anglijo znaša

London, 11. maja. Reuter: Z angleških oglednih letal, ki križirajo nad Holandijo, sporočajo, da letijo številna nemška letala za prevoz čet proti Haagu. Nad holandskim primorjem so videli nemška tovorna letala. Nad Rotterdamom se je prikazalo danes okoli 100 nemških letal. Angleški ogledniki so ugotovili med drugim tudi to, da se poplave v ogroženih holandskih obmejnih krajih zelo hitro širijo.

London, 10. maja. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleških letalskih sil na Francoskem sporoča: Pri današnjih operacijah na zahodnem bojišču so bile britanske sile stalno v akciji. Naše ogledniške patrle so delovale na številnih črtah. Naši bombniki so napadli na več krajih nemške čete. Kjerkoli so naši bombniki naleteli na sovražne bombnike, so jih takoj napadli. Pri teh bojih so bila številna sovražna letala zbita. Nekaj naših letališč je bilo bombardiranih. Gmota škoda je neznatna, človeških žrtev pa sploh ni.

da se imamo zahvaliti, da je naša oborožena sila mnogo večja in močnejša kot leta 1914. Anglija in Francija sta nam obljubili pomoč in francoski in angleški oddelki so že na potu, da se pridružijo našim četam. Boj bo hud, toda naj nihče ne dvomi v skrajni uspeh. Kakor moj oče leta 1914 sem se tudi jaz postavil na čelo naših čet s polno vero in zaupanjem v zmago Belgije. Stvar Belgije je častna in z božjo pomočjo bo zmagala.

tudi Ameriki.

Nemški napad na Belgijo in Nizozemsko je na pravil globok vtis v Ameriki, kar lahko dovede do spremembe ameriške politike. Za dogodke zadnjih 24 ur se lahko reče: To bo končno in do dna spreminilo ameriško stališče glede nevtralnosti v evropski vojni.

Posebni oddelki in motorizirana vojska je bila mobilizirana včeraj ob 16. Povsod vlada velika živahnost, hkratu pa silna odločnost. Zbiranje vojske poteka v največjem redu.

V Zürichu so študentje včeraj priredili viharne manifestacije pred holandskim in belgijskim konzulatom ter skušali napasti nemški konzulat, a jih je policija razgnala.

Švicarska vlada je dala včeraj zapreti vse meje. Železnice so rezervirane izključno za prevoz čet.

Največji švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« piše, da napad na Luksemburg, Holandijo in Belgijo dopolnjuje sliko surove sile, ki se je neobrzdano razdivjala nad Evropo.

pridržujeta pravico storiti dejanja, ki jih bosta smatrala za primerna, če bi sovražni bombniki bombardirali civilno prebivalstvo, pa naj si bo to v državah zedinjenega kraljestva ali v Franciji ali v državah, ki podpirajo Veliko Britanijo in Francijo.

Berlin, 11. maja. AA. DNB: Danes so tri sovražna letala napadla z bombami popolnoma nezaščiteno mesto Freiburg, ki se nahaja izven operacij in ki nima nobenih vojaških objektov. Bombe so padle sredi mesta in so ubile ob tej priliki 24 ljudi.

Churchill - novi predsednik angleške vlade

London, 10. maja. Reuter: Snoči je bilo izdano iz predsedstva angleške vlade sporočilo, da je dosedanji predsednik vlade Chamberlain odstopil. — Mornariški minister Winston Churchill je dobil od kralja Jurija nalogo, naj prevzame predsedstvo. Novi predsednik vlade je izrazil željo, da bi vsi dosedanji člani vlade ohranili svoja mesta, dokler ne bi bil izveden potreben postopek za sestavo nove vlade.

Chamberlain je izjavil, da je kralj poveril Churchillu sestavo nove vlade na splošni nacionalni osnovi. Dosedanji ministri bodo vršili funkcije do imenovanja nove vlade. Churchill je zaprosil tudi Chamberlaina, naj stopi v vojni kabinet. — Chamberlain je sprejel.

Nemci so skušali ujeti holandsko kraljico

Newyork, 11. maja. Reuter: Amsterdamski dopisnik ameriške radijske družbe Columbia Broadcasting Co. opisuje, kako so poskušali Nemci ujeti holandsko kraljico. Poročevalec pravi, da se je včeraj 16 velikih nemških letal vrste »Junkers« spustilo na letališče pri Valsenburgu, kjer je poletna prestolnica kraljice Wilhelmine, Rigenhof. Letala so izkrcala posadko 20 nemških vojakov, oboroženih z avtomatskimi puškami. Druga skupina Nemcev se je spustila pri Delfti, ki je 8 km južno od Haaga. Glede bitke v okolici Valsenburga pravi dopisnik, da je bilo ob tej priliki uničenih 10 do 16 nemških letal.

Zadušena nemška akcija proti Rotterdamu

Rotterdam, 11. maja. Reuter: Zdi se, da je bilo v okolici Rotterdamu spuščenih s padali iz letal okoli 400 nemških vojakov, katerim so se takoj pridružili nekateri nemški državljani, ki so prebivali v Rotterdamu. Del teh vojakov je izkopal rove, toda bili so kmalu premagani. Teh je bilo okoli 100. Druga skupina je zasedla neko večjo hišo ter se tam zabarikadirala. Toda hišo so zažgali. Nemci pa so bili s strojnimi priključenimi udati se. Sodiijo, da je ta nemška akcija v okolici Rotterdamu zadušena in da so bili vsi Nemci, ki so se tam spustili s padali, ali ustreljeni ali pa ujeti.

Vesti 11. maja

Nemški kancler Hitler je včeraj odpotoval na zahodno bojišče k nemški vojski, da bo sam vodil operacije.

Angleško in francosko vojsko, ki je začela včeraj ob 7.30 korakati v Belgijo, da jo bo branila, je belgijsko prebivalstvo sprejelo s solzami radosti in z velikim navdušenjem. Vojake so obšipali s cvetjem, jim dajali pivo, cigarete in druga okrepčila.

Francoska vlada je bila včeraj preimovana v toliko, da sta stopila vanjo še zastopnik desničarske bojevnike stranke Ybarnegaray ter predsednik ljudskih demokratov Maria.

Nemški kancler Hitler je izdal včeraj nemški vojski razglas, na se pogumno drži, češ, da se v Belgiji in Holandiji odloča usoda Nemčije za naslednjih 1000 let.

Japonsko zunanje ministrstvo je včeraj izjavilo — najbrž na ameriški pritisk — da hoče Japonska ohraniti sedanje stanje v Tihem morju in da torej ne bo napadla holandske Indije.

Nemški poslanik v Rimu Mackensen je bil včeraj sprejet pri Mussoliniju, kateremu je uradno sporočil nemške korake proti Belgiji in Holandiji. Kakor vse kaže, Italija tudi to pot ni bila nič obveščena o načrtih svoje zaveznice, zakaj niti italijanske radijske postaje niti jutranji listi niso prinesli včeraj nobenega poročila o dogodkih na zahodu.

Nemške letalske sile bodo na to kršitev mednarodnega prava odgovorile tako, da bodo izvedle za vsak sovražni napad na nemško prebivalstvo pet napadov nemškega letalstva na kako angleško ali francosko mesto.

Pariz, 11. maja. o. Uradno zanikujejo nemško vest, da bi bila zavezniška letala napadla Freiburg. To nemško poročilo naj služi samo kot preteveza za začetek brezobzirnih nemških letalskih napadov na nezavarovana francoska in angleška mesta.

Božanska — najslavnejša med slavnimi
Greta Garbo
v svojem najnovejšem filmu po dolgih
2 letih — Nujno priporočam:
Nabavite si vstopnice v predprodaji,
ker je zanimanje za ta film ogromno!

prvič v komediji v kateri se prisrčno smeje

Ninočka

Greta Garbo se smeje in ves
svet smeje z njo! Greta Garbo
uživa lepoto sveta, Pariz,
ljubezen! Greta Garbo je še
lepša in mikavnejša v krasnih
toaletah po najn. pariš. modi!

KINO UNION — Telefon 22-21
Danes premiera! Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, na binkošne
praznike: ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 14.45, 17., 19 in 21.15
Še nekaj: Film je režiral slovit režiser **Ernst Lubitch** po gle-
diškem komadu veseligrad. madžarskega pisatelja **M. Lengyda**
Melvyn Douglas, Felix Bressart, Ina Claire

Do Vidovega dne Zvezda preurejena in olepšana

Plečnikov načrt za propileje bo sčasoma izveden

Ljubljana, 11. marca.

Vprašanje, kje naj v Ljubljani stoji spomenik
kralja Aleksandra I., je po najrazličnejših
spremembah in dolgotrajnih pogajanjih vendar
naposled srečno rešeno, da naše mesto dobi ta
spomenik na svojem največjem in tudi po zgo-
dovinskem pomenu najvažnejšem trgu v svojem
središču. Pozabiti namreč ne smemo, da je bila
na Kongresnem trgu Slovincem proglašena svo-
boda in ustanovitev samostojne države Slovencev,
Hrvatov in Srbov ter da na tem trgu stoji slo-
vensko vseučilišče, ki ga je ustanovil kralj Alek-
sander ter da je zato tudi njegovo ime združeno
z našo univerzo. Prav kmalu bo Kongresni trg
gotovo še povečan s prekrasnim Južnim trgom, ki
ga bodo od Kongresnega trga ločile propileje in
tvorile spomeniku neobhodno potrebno lepo mo-
numentalno ozadje. Tako bo spomenik kralju
Aleksandru I. resnično stal v osrčju glavnega
mesta Slovenije.

Ko so jela padati prva drevesa v Zvezdi, so
zaradi posrečene rešitve spomeniškega vprašanja,
množice z vseh strani Ljubljane pritisnile na Kon-
gresni trg. Ob iskanju prostora za spomenik se
je pa spet na najrazveseljivejši način uveljavila
volja meščanstva, ki je zahtevala spomenik v svojo
sredo.

Celo tožbe starih Ljubljancev za Zvezdo,
ki jih nanjo kažejo najlepši mladostni spomini, so
se pomirili in potolažili, da se sedaj tudi naj-
večji prijatelji starih kostanjev veselo poživljenih
in polepšanih nasadov. Sami sedaj vidijo velike
rjave maroge v belem lesu prežaganih dreves, ki
dokazujejo, da so ljubljani kostanje že davno doživeli
svojo dobo in jim je trohnobo že razjedla osrčje
in korenine. Nekateri kostanje so imeli tako trhle
in gnile korenine, da so se kar sami zrušili, čim
so jih spodkopali.

V tolažbo je pa starim in mladim prijateljem
Zvezde tudi novica, da ne bo posekana vsa Zvez-
da. Če bi namreč vsa drevesa hkrati posekali, bi
na velikem Kongresnem trgu kmalu imeli pravo
puščavo. Poleti bi sončna pripeka s tlakovane-
ga trga požgala vso nežno travico in Kongresni trg
bi se spremenil v ljubljansko Sahara. Če zaradi
uspevanja novih nasadov mora na trgu ostati vsaj
nekaj dreves zaradi sence in hladu, predvsem pa
zaradi vlage v zraku, ki je prepotrebna za rast.
Tako bomo nasade na preurejenem Kongresnem
trgu polagoma pomlajevali z mladim drevjem in
podrastom med stariimi kostanji, ki se bodo po-
časaj umikali novemu drevju, okrasnem grmičju in
cvetlicam.

Odbor za postavitev spomenika je 3. maja na
svoji seji sprejel predlog mestnega tehničnega
odбора, naj spomenik stoji v Zvezdi. Ker je pa
spomeniški odbor izrazil tudi soglasno željo, naj
mestna občina ureditev okolice spomenika tako
pospeši, da bo sprostitev odkritje mogoče že na
Vidov dan, je s tem zahteval tudi sekanje cveto-
čih kostanjev. Ljubljana se pač še dobro spomi-
nja, da je mestni svet ljubljanski že 3. julija 1936
sprejel predlog odbora za postavitev spomenika
in tedaj tudi od odbora mestnemu svetu predlo-
ženi načrt univ. prof. Plečnika s propilejami in
s spomenikom, naj propileje s spomenikom stoji
na Kongresnem trgu ter deloma na vrtu Kazine.
Če bi spomeniški odbor pozneje ne bil spremenil
svojega sklepa in sklenil postaviti spomenik ob
vходу v Tivoli, bi bili lahko kostanje posekali
gole in otrple pozimi. In če bi bil izveden pre-
krasni osnutek mojstra Plečnika, bi padlo tudi
najmanj polovico manj kostanjev, nego jih žrtvuje
sedanji od spomeniškega odbora sprejeti načrt.

Sicer pa zaradi šestih tednov, ki jih ima mest-
na občina na razpolago za preureditev trga, da
bo spomenik lahko slovesno odkrit že na Vidov
dan 28. junija, tudi ni dosti časa za definitivno
ureditev trga, kakor na pr. za zidanje propilej,
za tlakovanje, za napravo morebitnih vodotokov
in dr. estni tehnični oddelek zato ni mogel odla-
žati ter je že prvi dan zagrabil za delo.

Za širino bodočega Zagnega trga, ki se bo od
propilej čez kazinski vrt razprostrl skoraj tja do
Mestne hranilnice, bodo kostanje v Zvezdi podrti,
da tako dobimo 45 m širok in 71 m globok trg
med cesto ob Kazini in med tlakovanim delom
Kongresnega trga. Ta trg bo torej približno ena-
ko velik parku na Trgu kralja Petra, kjer so
nekateri prav ugledne organizacije želele imeti
spomenik. Gotovo jim bo sedaj še bolj ustrezno,
saj bo za manifestacije okrog spomenika na raz-
polago ves Kongresni trg, ki je ob Kazini dolg
160 m, pred novim trgom v Zvezdi je pa tlakovani
del trga širok 30 m.

Še letošnjo stavbo sezono bo Šubičeva ulica

predrla Šelenburgovo ulico in se združila ob Ka-
zini s Kongresnim trgom. Nova avenija, ki bo po
najkrajši poti vezala zeleni ljubljanski grad z
nasadi na Kongresnem trgu in preurejenim Tivo-
lijem, bo široka 20 m, da bodo drevesa Zvezde
na tej strani stala med cestiščem in hodnikom za
pešce. Tudi podaljšek Wolfsove ulice na vzhodni
strani Zvezde bo toliko razširjen, da bodo kosta-
nji stali ob cestišču.

Spomenik bo stal na tem novem trgu med
sedanjim velikim kandelabrom in med propile-
jami, torej nekaj metrov za kandelabrom, a obrn-
jen bo proti jugu, da bo ves dan učinkovito raz-
svetljen in bo tako plastični lik prišel do najpo-
polnejše veljave. V osi spomenika bo 16 m širok,
začasnó z belim peskom nasut prehod, ob njem
bodo pa na obeh straneh do neposekanih delov
Zvezde zelene trate, poživljenje s cveticami, zla-

Ljubljana od včera do danes

Lep je bil včerajšnji dan, zlasti dopoldne je
bilo tako kakor ga že dolgo časa nismo imeli.
Prijetno sveže je bilo in lepo sončno. Popoldne
so se na robah začeli dvigati črni oblaki, ki so že
obetalí zgodnjepomladansko neurje. Povrh je
bilo precej soparno. No, pa se ni napravilo nič
hujšega. Kmalu se je namreč dvignil veter, ki je
na višavah spet napravil red in potisnil grozde
oblake spet nazaj, nizdol na obzorje. Ponovi se ve-
ter ponehal, pomalem se je zloščilo in davi je
bilo nebo že kosirnató sivo. Zdi se, da letošnji
binkoštni prazniki ne bodo posebno tople, kaj ve-
jetno je namreč, da se bo vreme, če ne še danes,
pa skoraj gotovo že jutri spet obrnilo na slabše.
S tem bi seveda bili marsikomu temeljito pokvar-
jeni prijetni načrti in računi. Je že tako, da se Slo-
venski marsikdaj uračuna in da se mu pokvari ve-
sejše, ki si ga je bil v duhu že živo naslikal. Pre-
cej naših meščanov se je namreč za letošnje bin-
košne praznike — kakor vsako leto — odprav-
ljalo ven iz mesta. Letos sicer ne v zamejstvo
kakor prejšnja leta, ampak so hoteli ostati kar
doma, saj imamo pri nas tudi lepe kraje in to
celo tako lepe, da se jim zlepa kaj na svetu ne
more postaviti ob stran. Nekateri so nameravali
— in danes še nameravajo — odriniti na gore,
drugi pa se odpravljajo k morju ali pa kam na
Dolenjsko, na Štajersko in na Notranjsko. Spomla-
di je povsod lepo, kamorkoli se človek poda, po-
vsod je zadovoljen. Kako bo ob letošnjih binko-
šnih praznikih, ne moremo vedeti. Dobro bi bilo,
če bi se vreme še ne spremenilo, ampak počakalo
s spremembo še do torka.

Kaj vse ljudje izgubljajo in pozabljajo

Je že tako, da je pozabljenost splošna člove-
ška slabost. In pozabljenost je v veliki meri tudi
kriva, da se v upravi ljubljanske policije nabi-
rajo najrazličnejše reči. Da se te reči nabirajo, je
seveda mnogo kriva tudi smola. Na policiji vsak
dan sprejemajo prijave o izgubljenih predmetih,
prihajajo pa tudi pošteni najditelji, ki prijavljajo
najdene predmete. Neverjetno, kakšna pisana šara
se tod nabere: bankovci kaj visokega »rangar-
ja«, manjši zneski, drobiž, denarnice in listnice, za-
pastnice iz bolj ali manj žlahtnih kovin, zapestne
ure, prstani. Druga zraven druge so broše, veri-
žice, torbice, ključji, legitimacije, orožni listi, pro-
metne knjige, železniške karte, avtomobilske in
kolesarske evidenčne tablice, nalivna peresa, fo-
tografski aparati, blago za obleke, zastavni listki,
hranilne knjžice, boe, moški in ženski dežniki,
kolesa (ne ukradena, ampak izgubljena!), aktov-
ke, moške in ženske ure, uhani, žepni robovi, zim-
ske suknje, svilene nogavice, srajce, hlače, svinč-
niki, očala, poslovne knjige, vreče, prazne in pol-
ne, suknjiči, površniki, plašči, rokavice, galose,
čepice, klobuki, palice, nahrbtniki, kovčegi, tisko-
vine, najrazličnejše perilo, čevlji, košare, ščetke,
sklede, ovrtniki, mape, pecivo, mast za parkete,
kovinaste mreže, ogledala, slamniki, slike, pred-
pasniki, kit, žica, plašč za kolo, cevi, steklene
plošče in šipe, šali itd. itd. Preteto je pisana tale
soba, ali ne? Prav zgornjo pripovedujejo o člo-
veški pozabljenosti. Marsikdo postane njena žrtev,
da sam ne, kdaj.

Vesti iz bolnišnice

Kakor vsak dan, tako so tudi včera imeli v
ljubljanski bolnišnici precejšen naval. Med paci-
enti, ki so jih sprejeli, je bilo tudi, kakor redno,

sti pa z bohotno cvetočimi kanami. Ob prehodu
bo na vsaki strani spomenika vrsta monumental-
nih kandelabrov združevala tlakovani del Kon-
gresnega trga s propilejami, da bo vsa okolica
spomenika arhitektonsko zaokrožena celota.

Seveda stem površnim osrmo lepega osnutka
še nismo opisali vseh potrebnih del, saj bo treba
Zvezdo najprej zraunati, ker je sedaj na križišču
drevoreda zelo visoko nasuta. Prestavitvi oziroma
premakniti bo treba tudi diagonalne drevoreda,
da bo njih vhad z voglov Zvezde, a z okolico bo
zravnanó tudi javno stranišče in odstranjena stara
vremenska hišica. Ker pa Kongresni trg od Se-
lenburgove ulice proti ljubljanci pada skoraj za
5 m, ga nikakor ni mogoče tako urediti, da bi bil
vodoraven. Če bi pa to hoteli napraviti, bi
moralo s Šelenburgove ulice voditi v Zvezdo 2.50
metra visoke stopnice navzdol, s spodnje strani
pa tako visoke stopnice navgor. Pri teh višinah
bo pa javnost pač prepričana, da je taka ureditev
nemogoča in da s kraljevim spomenikom in pro-
pilejami ter Južnim trgom dobi Ljubljana tako
veličastno in mogočno središče, s kakršnim se ne
ponašajo niti mnogo večja jugoslovanska ali evrop-
ska mesta.

Birma v ljubljanski stolnici

Jutri, na binkoštno nedeljo, bo v ljubljanski
stolnici zadnja maša že ob osmih jutraj. Ob pol-
devetih bo zadnje obhajilo. Potem pa bodo stol-
nično izpraznili, tako da bo rezervirana samo za
birmance in za njihove botre. Ob devetih bo nato
pričela pontifikalna škofova maša. Botri naj po-
čakajo z birmanci v klopih ter zraven njih, tako
da jih bodo reditelji lahko spravili v vrsto in
uredili. Potem, ko so bili birmani, bodo šli bir-
manci skozi zakristijska vrata ven ter se vrnil
spet v cerkev, ko se bo oglasil zakristijski zvon.
Ko bodo dobili zadnji blagoslov, bodo šli iz cer-
kve skozi stranska vrata. Ob desetih in ob pol-
dvanajstih bosta pri stranskem oltarju za birman-
ce dve tihi maši. Ti dve maši bosta tudi za tiste
botre, ki do tega časa še niso ulegli opraviči
svoje nedeljske dolžnosti. Zadnji blagoslov bo do-
poldne trikrat: ob enajstih, ob dvanajstih in ob
sklepu birmanja. Popoldne ob pol treh bodo v
stolnici slovesne večernice. Ob treh bo nato spet
birmanje. Zadnji blagoslov pa bo samo ob sklepu
birmanja. Po birni bodo slovesne liturgije. Na bin-
košni ponedeljek bo ob desetih pontifikalna ma-
ša. Ob enajstih bo nato začetak birmanja. Ob
sklepu bo zadnji blagoslov, popoldne pa birma-
nja ne bo več.

Birmanci morajo imeti v rokah birmski listek
in trak. Boter pri birmanju položi desno roko
na desno ramo birmanca, potem pa mu preveže
čelo z belim trakom. Nato oddeda k oltarju Sv.
Rešnjega Telesa, kjer birmancu odvzamejo trak
in mu izbrišejo krizmo. Botri in birmanci naj po-
čakajo zadnjega blagoslova.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 11. maja. m. Davi ob dveh sta med
postajama na Košutnjaku in Topčiderju trčila dva
tovarna vlaka št. 161 in št. 145. Trčenje je bilo
tako silno, da je vrglo več vagonov s proge na ce-
to, ki teče ob progi. K večji na tovornih vlakih ni
bilo spremnega oseba in zato se ni nihče smrtno
ponesrečil. Edino vlakovodja Marković se je pre-
cej nevarno pobil. Pač pa ima železniška uprava
veliko gmotno škodo.

Belgrad, 11. maja. m. Gradbeni minister dr.
Miha Krek se je enoči odpeljal v Slovenijo, kjer
bo imel med binkoštnimi prazniki več shodov v
krškem okraju.

Sv. maša za turiste v Vzajemni zavarovalnici
bo jutri ob trizetrti na 5 in ne ob 5, kakor običajno.

Mariborčani!

V sredo, dne 15. maja ob 16. homo sprejeli na
kolodvoru hrvaške književnike, ki bodo priredili
istega dne ob 20 v Narodnem gledališču svoj knji-
ževni večer. S tem stopa za Ljubljano tudi Maribor
v najožje kulturne stike z Zagrebom. Obisk
hrvaških književnikov naj bo velika manifestacija
slovensko-hrvaškega prijateljstva, poglobitev med-
sebojnih stikov in učvrstitev novih vezi, ki prav
v sedanjem času morajo tesno povezati Slovence,
Hrivate in Srbe. Zato pozivamo vse Mariborčane,
da se udeležijo sprejema na kolodvoru in zvečer
literarnega večera v častnem številu.

Umetniški klub, Prosvetna zveza, Zveza kul-
turnih društev, Prosvetni odsek Sokola, Prosvetni
odsek podzveze FO, Studijska knjižnica, Muzejsko
društvo, Zgodovinsko društvo, Ljudska univerza,
Narodno gledališče, Glasbena Matica, Pedagoška
centrala, pevsko društva: Maribor, Drava, Jadran,
Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«.

Torek in petek bosta brezmesna dneva

Belgrad, 10. maja. AA. Podpisana je bila uređ-
ba v štédnji z živil. V tork in petek sta po tej
uredbi določena brezmesna dneva. V teh dneh je
prepovedana prodaja mesa. V gostinskih obratih te
dni ne smejo servirati mesnih jedi. Prodaja zakla-
nih prašičev in evinskega mesa kakor tudi potroš-
nja tega mesa v restavracijah in drugih gostinskih
obratih se dovoljuje samo ob četrtkih in nedeljah.
Prepovedano je v vsej državi klanje telic, junčkov
pod enim letom starosti ter breje živine vsake vr-
ste. Minister za trgovino in industrijo ter ban ba-
novine Hrvatske bosta predpisala odredbe o mlitvi
pšenične moke, o omejitvi peke kruha iz pšenične
moke in prodaje kruha iz te moke. Kdor se pre-
greši proti tej uredbi bo kaznovan z denarno kaz-
nijo 5000 din ali 30 dni zapor.

Skupščina slovenske mladine JRZ

Slovenska mladina iz vseh delov naše zemlje
se pripravila na svojo veliko prireditel, ki bo 16.
junija t. l. v Ljubljani. Ta dan bo druga banovinska
skupščina MJRZ za Slovenijo. Iz vseh, tudi najod-
daljenejših krajev, javljajo naši fantje svojo udelež-
bo. Na skupščino se pripravila slovenska mladina
brez razlike stanu. Kmečki fant bo skupno s mlad-
nim slovenskim delavcem, mladi delavec skupno s
slovenskim akademikom in obrtniškim pomočnikom
manifestiral za kralja, narod in državo.

Zavedna slovenska mladina bo 16. junija po-
novno izjavila, da kot eden pogumno stoji za svoji-
mi voditelji v borbi za uresničitev dolgoletne slo-
venske narodne pravde po slovenski avtonomiji v
okviru velike in nepremagljive Jugoslavije.

Neprekosljiva narodna državna zavest sloven-
ske mladine JRZ mora 16. junija zopet zajeti našo
prestolnico. Mladina bo zopet pokazala, da je da-
nashji čas ni zbežal in da odločno in ne premak-
ljivo stoji na braniku domovine.

Mariborski drobiž

Cestno-policijski red na dan birme v Mariboru.
Ob priliki sv. birme, ki bo na binkoštno nedeljo in
ponedeljek v mariborski stolnici, določa predsto-
jništvo mestne policije v Mariboru glede dovoza in
odvoza k stolni cerkvi in stajališče avtotaksijev,
izvoščkov in privatnih vozil ta-le cestno-policijski
red: Iz I. okraja desno od Slovenske ulice, iz II.
okraja levo od Aleksandrove ceste, iz III. okraja
brez izjeme, iz IV. okraja desno od Samostanske
ulice. Novoz: Slovenska ulica, Gosposka ulica, Ul.
X. oktobra. Odvoz: Gledališka ulica. Iz II. okraja
desno od Aleksandrove ceste in V. okraja brez iz-
jeme, iz IV. okraja levo od Samostanske ulice.
Dovoz: Glavni trg, Stolina ulica. Odvoz: Orožnova
ulica. Kot stajališča ob tej priliki se določijo: 1. Za
avtotaksije in izvoščke desna stran Orožnove ulice
proti Strosenmajerjevi, počenši od vremenske hiši-
ce ob parku. 2. Za privlačno vozila: desna stran Mi-
klošičeve proti Gospi. Ob glavni fronti poslopja
mestne hranilnice med Miklošičevo in Orožnovo
ulico neme stati nobeno vozilo. Ta vozni red in
določitev stajališč velja za vsa motorna vozila in
vozila s konjsko priprago.

Nagradni osnutki plakatov za IX. Mariborski
teden. Letošnje natečaja za predložitev osnutkov
za plakat IX. Mariborskega tedna se je udeležilo
42 konkurentov. I. nagrada v znesku din 2000 je
bila priznana Mariborčanu Kraljcu Milovanu, II.
nagrada v znesku din 1000 tudi Mariborčanu Tošu
Primožiču za osnutek pod geslom »Semenj«, III.
nagrada din 500 lepaku pod geslom »Klicare«, delu
reklamnega slikarja Ivana Romiha iz Ljubljane in
IV. nagrada din 300 osnutku, ki ga je izdelal gos.
Milivoj Humek iz Zagreba.

Clements Ripley:

KRIŽANA LJUBEZEN

»Pojutrišnjem jo lahko dobiš... toda,
če znaš molčati!« je brezbržno rekla Miss
Julija. Njen glas je bil jasn, prepričljiv.
Brez dvoma govori resnico in bo to tudi
izpolnila.

»Kot grob, Miss Julija!« je vsa srečna
odgovorila Zette.

»Potem dobro! Daj torej to pismo
Bucku Canastrellu v ulici Chartres! Toda
nikomur niti besedice, ei razumela?« Miss
Julija je oddala Zetti malo preje napi-
sano pismo.

»Razumel! Gluha in nema bom!« je
znova zatrdila Zette, ko je vzela pismo iz
rok svoje gospodarice. Zette se je tajin-
stveno izgubila skozi vrata. Zamisljeno,
toda zadovoljno je gledala Julija pred se.
Bila je prepričana, da bo zmagala v svoji
borbi in nihče, niti Pres, ji ne bo vzel
svobode ali jo celo prisilil k ponižanju, da
bi poslušala...

VIII.

Na olimpijskem plesu.

Noč. V dvorani velike palače, kjer se
bo vršil vsakoletni in najbolj obiskani
ples, imenovan olimpijski, je živahno in
bučno. Velike dvorane so polne največje

elite New-Orleansa. Visoka gospoda se
sprehaja po razkošno urejenih prostorih,
kjer so okrašeni z najrazličnejšimi rezbar-
jami in reliefi južnoameriškega stavbar-
stva in likovne umetnosti. Pri vsakem ko-
raku se čuti elegantnost, a tudi družabna
nesproščanost, ki so jo zahtevali in vsilje-
vali vsakdanji vpludnosti predpisi ta-
lekatne dobe. Mladenci in moški v ele-
gantnih črnih frakih in v lakastih čev-
ljih, dame v oblekah po letnem času, po-
lozaju in lepoti. Dekleta v belih oblekah,
Zene srednje starosti v svetlobarvnih,
finih, svilenih tkaninah, starejše dame v
črnih oblekah z težke svile. Dolge obleke
so se vlačile po tleh, ki so sestavljene iz
finega, okrašenega parketa, uglejenega ta-
ko, da se je v njem odražala slika vsako-
gar kot v zrcalu.

Čakala je tudi velika kapela, orkester.
Vse je bilo pripravljeno, da se ples začne.
Čakali so samo še 10. uro, ker se olimpijski
ples po starih predpisih in pravilih
new-orleanske vpludnosti ne sme začeti
preje. Prišla je tudi že Miss Moll s svojo
dražestno a naivno štezanjo in vsi drugi
odličniki. Manjkajo samo še Buck, Ted,
Pres, Julija in njihovi.

Med tem je Julija doma, že gotova in
pripravljena za ples, nemirno pogledovala
na uro. Brez dvoma nekoga čakal Morda
Pres? Od časa do časa je pogledala sko-
zi okno in priuškovala hrupu iz ulice, pa
zopet začela nemirno hoditi po sobi. Zu-
naj zasliši kočijo. Obstala je pri njeni hiši
pri zadnjih vratih.

»To je on! Vendar je prišel!« Miss Ju-
lija, oblečena v rdečo, globoko izrezano
svileno obleko, je vrgla preko eebe lahki
večerni plašč s kapuco, ves iz črnege at-
lesa. Poklicala je Zetto in ji dala okvir
za vezenje z napetim platnom in začetim
vezanjem.

»To daj Mr. Presu, kadar pride! On bo
vse razumel!« je izgovorila z nekim zlob-
no-trpkim nasmeškom in stekla po stop-
nicah, ozirajoč se na vse strani, da bi
je nihče ne opazil. Zette je gledala za njo,
dokler ni odprla stranskih vrat, ki so vo-
dila na ulico. Tu je čakal v plesni obleki
vedno elegantni Buck. Dvignil je svoj tri-
di kloubek, ee galantno poklonil in ji z
nasmehom ponudil roko.

»Ah, Buck, zakasnel si!« ga je ukori-
la Julija in stisnila v pozdrav njegovo
roko.

»Imel sem mnogo dela...!« se je opra-
vičil Buck.

»Vem, slišala sem! Ali je to resnica?
Dvoboj z De Lautrecom! Ali je resnica,
da ste ga ubili?«

»Ni tako strašno! Doktor Livingston je
rekel, da je samo zlom kosti... Meni se
je zdelo, da ima razbito bedro!« je popol-
noma mirnodušno odgovoril Buck.

Miss Julija je stopila tik njega, od-
krila svoj večerni plašč in se na nočni
svetlobi, globoko dekoltirana, pokazala v
svoji rdeči obleki. Buck jo je pogledal z
znano pozornostjo starega kavalirja in žen-
skarja, toda... osupnil je.

»Miss Julija, oblečeni ste hipermo-
dernol!«

»Vam ugaja?« ga je zmagovalno vpra-
šala Julija, ko je opazila v njegovih iskri-
cih ee očeh ogenj strasti in pohotnosti.
»Ugaja, toda... loteva se me strah!«
Trenutek je obstal in pogledal Julijo v
oči. S plaščen si je bila znova zakrila
vitko telo in od dekoltirane golote se ni
videlo ničesar več.

»Zakaj ste mi poslali oni pismo? Ono
skrivnostno sporočilo?« je vprašal Buck
po kratkem molku.

»Vi me boeste spremljali na ples!«
»Kolkšno čast!« Buck se je vpludno
poklonil. »Toda, Miss Julija, mislim, da
Presu to ne bo drago!«

»Ha, vi se bojite, da bi vas Pres po-
zval na dvoboj?« je zbadljivo in ironično
odgovorila Julija.

»Imel bi tudi pravico, če bi spremljal
njegovo damo!« se je Buck apretno izo-
gnil zanjki.

»Toda jaz vas prosim!« mu je zopet
rekla Julija z mehkim in priljubljenim gla-
som.

»Če to storim, se bojim, da se ne bi
kasneje kesal!«

»Vem, kaj delam!« je odločno odv-
nila Julija.

»Nimate prav! Svet vam bo brezpogoj-

no zameril to rdečo obleko!« je Buck
oprezno razložil svoje mnenje.

»Ljudje so estrašno malenkostni in jaz
malenkosti sovražim!« je z omalovaževa-
njem odgovorila Julija.

»Ne malenkostni, drže se svojih načel
kot mi!«

»Vi imate torej načela?« se je začu-
dila Julija.

»Jaz jih imam od nekada, Miss Ju-
lija!«

»Potem obžalujem, da sem vas vzne-
mirjala!« je odgovorila Julija in obrnila
Bucku hrbet. Skozi ista stranska vrata se
je vrnila nazaj v hišo in oprezno, skozi pri-
tličje, popolnoma neopažena prišla nazaj
v svojo sobo. V tem pa zasliši v predso-
bi, skozi katero je morala iti, razgovor med
tetko Belle in Presom. On je torej držal
svojo besedo in prišel ponjo točno ob do-
ločeni uri. Miss Julija se je umaknila v te-
men kot, kjer je ni mogel nihče opaziti,
ona pa je mogla vse videti in slišati.

Tetka Belle je govorila ravno z Zetto,
ki je v veliki nepriliki stala vrhu stopnic.

»Reci Miss Juliji, da je prišel Mr.
Pres!«

Uboga Zette ni vedela, kaj bi storila.
Ali naj govori in pove vso skrivnost preje
kot sme? Ali naj gre v sobo in prinese
okvir z napetim platnom kot ji je pred
odhodom naročila Miss Julija? Ali naj
končno gre v sobo in se iz nje ne vrne,
dokler ne pride sam Mr. Pres, kot je to
storil včera?

Od tu in tam

Podpredsednik vlade dr. Vlado Maček je predvčeršnjim razpravljaj s predsednikom Samostojno demokratične stranke ministrom dr. Budisavljevičem o občinskih volitvah na Hrvaškem. Znano je namreč, da so prvaki SDS izražali na javnih zborovanjih svoje mnenje, da jim javno glasovanje na Hrvaškem in po godu in da pri končni odločitvi o obliki glasovanja niso sodelovali. Najbolj glasen je bil v tej stvari dr. Hinko Krizman, ki je na shodih poudarjal, da SDS sploh vprašana ni bila, kakšne volitve naj bi na Hrvaškem bile. Politični krogi so na to rekli, da se je s tem potrdila vest, da med HSS in SDS o vprašanju občinskih volitev na Hrvaškem ni bilo poprej nobenega dogovora in da je dr. Maček pri tem vprašanju ravnal pač po svoje. Navzlic temu dejstvu pa bi bilo napačno misliti, da so se odnosi med HSS in SDS ohladili in da bi prišlo med obema strankama, ki sta že dolga leta sodelovali in se skupno borili, do sporov ali pa celo do preloma. HSS kot večinska stranka hrvaškega naroda si je kaj mogla privoščiti to prednost, da je sama odločila o obliki glasovanja, ne da bi pri tem zahtevala brezpogojno soglasje stranke samostojnih demokratov. Navzlic vsem tem na zunaj razkrojevalnim znakom pa bosta obe stranki povsod, koder bo potrebno, postavili skupne liste za občinske volitve.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je poslal muslimanom v Bosni za bližnje občinske volitve poseben proglas, v katerem pravi, da zahteva današnji čas popolno slogo med Srbi in muslimani. Dragiša Cvetković poudarja, naj se muslimani držijo tiste politične smeri, ki jo je bil začrtal pokojni dr. Mehmed Spaho. Cvetković priporoča muslimanom in Srbom, naj skušajo povsod sestaviti skupne spoznajne liste in naj povsod, koder se da, stopijo v ožje stike z brati Hrvati. Le tako bo dobilo novo stanje v državi tisti odraz, kakor ga današnje razmere zahtevajo.

Temeljita preobrazba je nastopila tudi v vrstah tistih Srbov, ki so doslej vedno naglašali strogi centralizem. Tako piše na primer list nezadovoljnih Srbov v Hrvaški banovini »Nova srpska riječ«, ki je bila svoj čas hud nasprotnik Hrvatov, da v današnjih časih ni potrebno razpravljati o notranjih nesporazumih, temveč je treba vzeti stanje tako kot je. List pravi, da je treba »spoznanje smatrati samo kot nacionalno afirmacijo in ne kot zanikanje ali delitev države.« List se je nazadnje povzpelo do spoznanja, da je treba videti v sporazumu pozitivno dejanje, ki je v vsakem pogledu ojačilo našo državo.

Vlada je bila včeraj predpisala nove odredbe, s katerimi hoče zavežati stalno podraževanje vseh živil in drugih življenjskih potrebščin. Pokazalo se je bilo namreč, da vse dosedanje odredbe v tem smislu niso imele željenega učinka in da so tudi organi oblasti posvečali premalo pozornosti tem vprašanjem. Zato je vlada naročila pravosodnemu in notranjemu ministru, naj izdasta potrebne ukrepe, da bodo zlasti sodišča hitro obravnavala vse kazenske primere glede naviljanja cen in da bodo upravne oblasti bolj budno pazile na vse take prekrške.

V mnogih krajih naše države se čuti pomanjkanje pšenice in koruze navzlic dejstvu, da je naša država žitnodorna in da prodaja velike količine žita v tujino. V nekaterih krajih je žita premalo, drugod ga je preveč. Zato predlagajo poznavalci razmer, naj bi vlada po izdaji pravilnika o popisu pšeničnih zalog in po uredbi o prometu s korožo izdala še uredbo, s katero bi se določilo prisilno odkupovanje preostalih zalog pšenice in koruze v državi. S tem bi se preprečila svojevoljna špekulacija, kajti brezdomno je, da se nahajajo v naših žitnodornih pokrajinah ljudje oziroma trgovci, ki hranijo svoje zaloge v nadi, da se bodo cene zvišale in da bodo pri koruzi in pšenici lepo zaslužili. Predlagana uredba pa naj bi temu naredila konec in bi cene obdržala na tisti meji, ki je še kolikor toliko znosna za najširše potrošniške plasti.

Z novo uredbo je vlada določila, da se tudi pri nas uvedeta dva brezmesna dneva na teden in sicer torek in petek. Po tej uredbi bo prepovedano na imenovana dva dneva vsako klanje živine, zlasti pa klanje govejv živine izpod enega leta starosti. Ti ukrepi naj bi dali naši državi možnost, da bo imela dovolj živine na razpolago za izvoz, da bo s tem mogla zadostiti obveznostim, katere je prevzela z mednarodnimi trgovinskimi pogodbami. Po drugi strani pa naj bi manjša potrošna mesa vplivala tudi na tržne cene, kajti čim manj bo povpraševanja, toliko več bo verjetnosti, da se cene ne bodo mogle prenežno dvigniti. Nova uredba določa, da v brezmesnih dneh tudi ne bo mogoče klati živine niti mesa prodajati. Kdor bi te odredbe nove uredbe kršil, ga bo doletela kazen 5000 din v denarju ali pa 30 dni zapora.

Zveza gostinskih združenj je imela svoje zborovanje v Banjaluki. Zastopniki gostinskih obratov so se bavili z vsemi vprašanji, ki se tičejo njihovega stanu in so na koncu sprejeli resolucijo, v kateri prosijo za rešitev raznih vprašanj. Zlasti prosijo, da bi se izpopolnila določila obrtnega zakonika in da bi se z novimi določili priznala gostinstvu posebna stroka. Posebno pa poudarjajo, da bi bilo vse gostinstvo nujno potrebno večje pozornosti od strani oblasti, zlasti pa bi bilo potrebno omogočiti gostinstvu v turističnih krajih potrebne kredite in posojila. Le na ta način bi moglo gostinstvo izpolniti naloge, ki jo ima v razvoju našega turizma.

Potopljeni rušilec »Ljubljana« so začeli dvigati iz morskega dna pri Sibeniku. Pri delih sodeluje ladja »Spasilac« ter dve italijanski reševalni ladji. Včeraj so dela toliko napredovala, da so rušilec potegnili za toliko iz vode, da je pogledal ven kljun. Strokovnjaki pravijo, da bodo dela potekala počasi, ker je potrebna velika previdnost. Če pa ne bo nobenih nepredvidenih težav, bodo ladjo v kakih štirih ali petih dneh že potegnili popolnoma iz vode. Nato jo bodo odvlekli v Split, kjer jo bodo v ladjedelnici popravili. Potem jo bodo spet uvrstili v našo vojno mornarico.

Zaradi bikov sta se udarila v Palamah blizu Sarajeva Ljubomir Gačanin in Miloš Janković. V tistih krajih imajo ljudje navado prijeti za Jurjevo bikoborbo. Tako je v vasi veljal bik iz hleva Miloša Jankovića kot najbolj močan. Gačaninu pa nikakor ni šlo v račun, da je moral navzlic svojim trem bikom pustiti zmago Jankovičevemu biku. Ko sta oba gnala bika na travnik k tekmi, je Gačanin spustil svojega tri bika proti Jankoviću. V nevarnosti pa je Janković vrgel svojo okovano palico v Gačanina, da se je z železno konico kot kopje zarila Gačaninu v prsa. Ko je potegnil palico iz svojih prs, se je nesrečniku vili močan curček krvi. Kmetje so ga nato prepeljali v bolnišnico, toda fant bo po vsej verjetnosti zaradi prevelike izgube krvi podlegel rani.

Premiera »Ninočke« z Greta Garbo v glavni vlogi v kinu Unionu. Že dve leti ni bilo nobenega novega filma z Greta Garbo, zaradi česar je povsem umrljivo, da je kino Union ustregel ljubljanski publiki s premiero najnovejšega Garbo-filma »Ninočka«. Greta Garbo bo v tem filmu prvič nastopila v povsem novi vlogi, v kakršni jo doslej še nismo videli, v komediji madžarskega avtorja Lengyela »Ninočka«. Nova Greta Garbo je v vlogi sovjetske emisarske Ninočke še lepša, mikavnejša kakor je bila doslej v vseh svojih dosedanjih vlogah. V »Ninočki« se Greta Garbo prvič živo smeje na ves glas, uživa življenje, nastopa v najelegan-

nejših toaletah najnovejše pariške mode, ki se konča končno z ženitvijo v Carigradu. — Film »Ninočka« je režiral slavni Ernst Lubitch, ki je prvič v svojem življenju delal skupaj z Greta Garbo in je kot izkušen filmski strokovnjak položil v film vse svoje znanje. Zanimivo je, da srečamo v tej komediji po dolgem času komika Feliksa Bressarta. Partner Greta Garbo je Melvyn Douglas. — Prepričani smo, da se bo pri »Ninočki« z Greta Garbo nasmejala vsa Ljubljana, kajti tako odlične komedije, ki je obenem duhovita satira, že dolgo nismo videli na filmskem platnu. Film igra v premieri kino Union.

Tudi tako imenitno skrbimo za narodno obrambo

Ljubljana, 10. maja.

V časih, ki jih preživljamo, morajo vsa naša dejanja, vsa hotenja in vse naše misli služiti samo potrebam naše narodne obrambe in okrepitvi naših telesnih in duhovnih vrednot, ki so nam v dnevi težke preizkušnje tako zelo potrebne. Vsa svoja prizadevanja moramo danes podrediti enemu velikemu cilju: ohraniti v sedanjih svetovni vihrji svoj narod neokrnjen ter telesno in moralno zdrav in krepak.

Temu cilju mora letos služiti tudi protituberkulozni teden. Ti dnevi ne smejo biti samo suhoparni nabiralni dnevi za potrebe slovenskega protituberkuloznega skrbstva, ali dnevi, v katerih se samo mimogrede spomnimo trpljenja bednih bolnikov. Letošnji protituberkulozni dnevi morajo biti en sam prazničen dan, v katerem hočemo sebi in svojim narodnim sosedom pokazati, da smo notranje zdrav in samozavesten narod, ki visoko ceni svoje telesno zdravje, katero je najboljšje jamstvo za naše moralne in gmojne odporne sile. V protituberkuloznem tednu mora biti ves narod razgiban, poln veselja razpoloženja in pripravljen za največje žrtve. V protituberkuloznem tednu hočemo kazati svojo ljubezen do narodne skupnosti, izražati svojo pripravljenost za pomoč potrebnim, v protituberkuloznih dneh hočemo simbolično izražati svojo voljo, da hočemo vedno in povsod krepiti narodno samozavest in krepiti naše skupne telesne in duhovne sile. Protituberkulozni teden mora biti veliki dan za naše ljudsko-zdravstvene potrebe, s tem pa tudi veliki dan za naše slovenske socialne potrebe, ki so tesno povezane s telesnim zdravjem posameznega človeka. Protituberkulozna zveza želi, da bi bil letošnji protituberkulozni teden v vseh ozirih tako organiziran, da bo po svojih gmojnih in moralnih uspehih nadkrilil vse dosedanje podobne prireditve.

Priprave za protituberkulozni teden ne smejo biti suhoparne, brez ognja in srca, biti morajo vsestransko pestre, premišljene in take, da bodo dejansko razgibale ves narod. Posebno važnost polagamo na kraje ob naši narodni meji. V teh krajih mora ljudstvo čutiti, da ima v svojem narodu mnogo smisla za vzajemno samopomoč in polno zaščito, kadar pridejo v njegovo hišo težki dnevi bolezni in pomanjkanja. V protituberkuloznem tednu morajo dejansko sodelovati vse naše kulturne, športne in telovadne organizacije, vsak posameznik mora za potrebe našega protituberkuloznega skrbstva nekaj prispevati. Nihče se ne sme izmikati, vsakdo mora sam poiskati priliko, da položi svoj dar po potrebam naroda na oltar. Protituberkulozna zveza naproša vse krajevne protituberkulozne lige, vse slovenske občinske odbore, vsa naša narodna, kulturna, športna in telovadna društva, vsa podjetja, vse zdravnike in vse posameznike, da se s posebno vneto pridružio prizadevanjem za čim veličastnejšo in uspešnejšo izvedbo letošnjega protituberkuloznega tedna. Naša razgibanost v protituberkuloznih dneh mora biti vidna preko naših narodnih in državnih meja! Vsak naš korak v protituberkuloznem tednu mora simbolično izražati našo sposobnost za velike žrtve, ki jih od nas zahteva veliki čas.

Protituberkulozni teden bo v času od 19. do 25. maja. Obračamo se na našo javnost, da v teh dneh osredi svoje misli na trpljenje svojega naroda in si prizadeva, da to trpljenje v čim večjem obsegu lajša ter zmanjšuje.

Prosimo vsa društva in organizacije, da v teh dneh ne prirejajo svojih prireditev ali pa samo v korist slovenskega protituberkuloznega skrbstva! Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Športne vesti

Zagreb bo dobil moderen športni stadion. Na prednostni sešedi seji »Hrvaške športske slogo« je povzel besedo tudi komisar mesta Zagreba, Starčević, ki je dejal: »Mesto Zagreb ceni športne zasluge svojih sinov in to bo v kratkem tudi dokazalo. Zagotovo sem tudi že zemljišče za zagrebški športnik in vložil vanje en milijon dinarjev. Zagrebški športniki bodo tedaj že v kratkem času dobili svoj veliki športni stadion. Tudi Gradjanski bo dobil svoje novo zemljišče in tako bo z naše strani storjeno vse, da se bo hrvaški šport nemoteno razvijal.« Ta izjava komisarja mesta Zagreba, Starčevića, je med zagrebškimi športniki razumljivo izzvala največje navdušenje.

V Neaplju je bila plavalna tekma med klubom MACOM iz Budimpešte in klubom »Rari nantes« iz Neaplja. Na tej tekmi so bili doseženi nekateri zelo dobri rezultati. Medtem ko naši plavalci tako rekoč sploh še niso zaplaval na odprtem, postavljajo naši sosede in letošnji nasprotniki pri plavalnih tekmah v meddržavnih srečanjih že na začetku sezone rezultate, za katere jih skoraj moramo zavidati. Doseženi so bili naslednji, za začetek sezone kar izredno dobre rezultate: 100 m prosto: 1. Elemeri (MAC) 1,00,8. 2. Arena (Rari nantes, Neapelj) 1,03,3. Na 200 m prosto: 1. Fabian (MAC) 2,53,8. 2. Rosso (R. n.) 3,10,1. Na 100 m hrbtno: 1. E. Nellino (R. n.) 1,17,6. 2. Elemeri (MAC) 1,20,0. Stafeta 3 krat 50 m mešana: 1. MAC 1,35,2. 2. Rari nantes 1,36,7. Tekma v waterpolu je končala s 3:1 za Rari nantes.

O binkoštnih praznikih bodo na ozemlju banovine Hrvatske gostovali nekateri madžarski klubi kakor Elektromos iz Budimpešte ter neki klub iz Pečuha. Banovina je nastop madžarskih klubov brez nadaljnega dovolila.

Nedeljsko ko: državnega prvenstvenega nogometnega tekmovanja bo po vsem videzu najrazburljivše. Prvo kolo še ni popolno ter bo odigrana tekma med Gradjanskim in sarajevsko Slavijo v sredo popoldne. To tekmo bo sodil italijanski sodnik Datilo. Hajduk in Gradjanski bosta v nedeljo igrala v Splitu izredno važno tekmo, za katero že zdaj vlada ne samo med zagrebškimi in splitskimi športniki ogromno zanimanje, ampak izida z nestrpnostjo pričakujejo športniki po vsej državi. Prav važna pa bo tudi tekma med BSKom in Jugoslavijo. V Zagrebu bo na sporedu tekma med Haškom, ki zadnje čase ni v posebni formi, in sarajevsko Slavijo, ki je zdaj zabeležila nekaj izredno lepih uspehov. Tudi ta tekma bo zelo važna.

Zagrebški nogometni podzvezl je vzorno organizirani posebni vlak v Budimpešto prinesel 16.000 din čistega dobička.

Hrvaška nogometna reprezentanca bo na svojo reprezentativno tekmo, ki jo bo v nedeljo odigrala v Bratislavi s slovaško nogometno reprezentanco, potovala čez Budimpešto in ne kakor je bilo prvotno mislejo, čez Dunaj.

18. redna glavna skupščina Jugoslov. zimskošportne zveze

Upravni odbor Jugoslovanske zimskošportne zveze v Ljubljani sklicuje XVIII. redno glavno skupščino za nedeljo 9. junija 1940 ob 8 zjutraj v Ljubljani, v »Beli dvorani« hotela Union na Miklošičevi cesti, s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in pozdrav predsednika. 2. Določitev verifikacijskega odbora, zapisničarjev in dveh overovalcev zapisnika. 3. Poročilo general. tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo nadzornega odbora. 7. Reorganizacija Jugoslovanske zimskošportne zveze.

Če ob določenih uri ne bo zadostno število delegatov za sklepčnost po § 13. zveznih pravil, bo pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom skupščina po določili § 12. zveznih pravil brez ozira na število prisotnih delegatov. — Vsako včlanjeno društvo ali klub ima pravico prisostvovati skupščini po dveh delegatih, ki morata predsedstvu skupščine predložiti poverilnico, podpisano v smislu društvenih pravil in opremljene z društveno štampiljko. Delegata morata biti na poverilnici imensko navedena. Morebitna izprememba kraja in dnevnega reda, kakor tudi druga obvestila bodo objavljena v nadaljnjih okrožnicah.

Dan prej, t. j. 8. junija, bo v klubiški sobi kavarne Union redni letni sestanek Zbora smuških učiteljev ob 17. Sestanek je obvezen za vse zvezne smuške učitelje, možno pa je, da podzvezne odseke zastopajo delegati.

Banska oblast v Zagrebu namerava takoj po končanju občinskih volitev začeti razpravljati o preureditvi vaških občin. Pod prejšnjimi režimi je bila izvedena prekomasacija občin, vendar največkrat proti željam ljudstva in ne v skladu z interesi občin. Banska oblast bo zato skušala napake popraviti in kakor pravijo, bo povsod skušala upoštevati le ljudske želje in dejanske potrebe.

Letošnja žetev utegne biti navzlic vsem vremenskim katastrofom, ki so prizadele najbolj žitrodne kraje v naši državi, precej dobra. Kjer je poplava uničila zimske posevke, so kmetje zemljo, čim se je voda umaknila, nanovo preorali in posejali korožo. Prav tako so morali storiti tudi v mnogih drugih krajih, kjer ni bilo poplav, pa je mraz uničil ozimico. Drugod pa kaže, da bo pšenica dobro rodila. Pač pa bo letos brez dvoma mnogo več koroze. Koroze sedaj skoraj primanjkuje, ker jo rabijo tudi za živinsko krmo. Prav zaradi tega je cena visoka, kakor še ni bila zlepa. Pomanjkanja pšenice se ni treba bati, ker je stare še dovolj na zalogi. Prav tako je s korožo, kajti Prizad bo nakupil 5000 vagonov koroze v Bolgariji ne samo zaradi domačega pomanjkanja, temveč tudi zaradi tega, da bo z nakupom v tujini in z brezcarinskim uvozom te koroze skušal pognati domače pretirane cene nekoliko navzdol. Prav pri korozi je tako prizadevanje potrebno, ker je znano, da ljudje v pasivnih krajih rabijo za hrano največ korožo.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Baromet. stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter smer, jakost	Padavine	
		naj. večja	naj. manjša			m/m	vrsta
Ljubljana	761,8	22,2	10,4	82	8	0	—
Maribor	761,5	19,6	8,0	90	5 W,	—	—
Zagreb	762,7	22,0	5,0	80	0	—	—
Belgrad	761,4	21,0	11,0	80	5 W,	—	—
Sarajevo	765,5	19,0	5,0	90	7	0	—
Vis	762,3	17,0	11,0	70	2 ENE,	—	—
Split	761,8	22,0	13,0	50	0	—	—
Kumbor	760,7	19,0	14,0	80	3 WSW,	—	—
Rab	762,6	20,0	13,0	70	0	—	—
Jugoslovija	760,1	20,0	14,0	60	0	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, sicer nobenih bistvenih sprememb.

Koledar

Danes, sobota, 11. maja: Fran Hier., Ziga.

Nedelja, 12. maja: Binkošti.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 8 zvečer do torka ob 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Logar, Ulica 29. oktobra 7, telefon 41-52.

Koncert APZ v Trzinu v soboto, 11. t. m. ob 20,30 v Prostvetnem domu pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije, bo velika kulturna prireditev, katere naj ne zamudi nihče, ki ljubi lepo pesem: Volariča, Maška, Hajdriha, Gerbiča in drugih poznanih skladateljev. — Preskrbite si takoj vstopnice!

Zamejčanje javnih potov v katastralni občini Zgornji Šiški je moralo mestno poglavarstvo odložiti zaradi odhoda mestnih geometrov na orožne vaje. Kdaj se bo delo nadaljevalo, bo razglašeno na občinskih deskah in objavljeno v tukajšnjih dnevnikih.

Gostilna Martinc, Zg. Šiška, tel. 41-88. Za binkošti pečene piške in purani! Izbrana vina! — Oba dneva koncert!

Kam pa v binkoštnih praznikih? V »Župana Permeta jama«, kjer si ogledamo čarobno podzemeljsko krasoto, ki je ni na njej enake. V prijetnem senčnem gozdu pred jama bo janec na raznju. Za prigrizek in dobro kapljico je preskrbljeno. Izstopna železniška postaja je Grosuplje. Vsi vljudno vabljeni.

Botram in botrom se za birmo priporoča fotograf MANCINI, Ljubljana - Vič

V prenapolnjenosti ljubljanske in otroške bolnišnice je vzrok, da dostikrat ni mogoče sprejeti bolnikov, ki so res potrebni zavodne zdravniške oskrbe. Zato nujno pozivamo vse pristojne občine, pa tudi starše, oziroma evojce bolnikov, ki so že ozdraveli, ali pa so že sposobni za domačo oskrbo, da jih takoj vzejemo iz bolnišnice. — Uprava splošne bolnišnice.

Vsak dan več šolske mladine v Jakopičevem paviljonu občuduje lepe slike Srečka Magoliča, med prvimi je bilo pa nekaj razredov meščanske šole Lichtenturnovega zavoda, licejske ljudske šole, I. in II. realne gimnazije ter genci Knoblarjevega zavoda. V nedeljo ob 11 bo razstava gotovo polna, ker bo po njej vodil sam jubilatni Srečko Magolič in razlagal slike ter povedal tudi marsikaj poučnega in zabavnega, kako so slike nastale.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sobota, 11. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Nedelja, 12. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Ponedeljek, 13. maja: »Danes bomo tiči«. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Torek, 14. maja: Reče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sreda, 15. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Sobota, 11. maja: Kleopatra. Krstna predstava.

Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 12. maja: Modra roža. Izven.

Ponedeljek, 13. maja: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.

Torek, 14. maja: Zaprt.

Sreda, 15. maja: Kleopatra. Red Sreda.

Četrtek, 16. maja: Lucija Lammermooreka. Red Četrtek. Gostovanje Ivančičeve in Josipa Goštica.

»Danes bomo tiči« je naslov Nestroyeve burke, ki daje gostu Zvonimirju Rogozu priliko, da se predstavi občinstvu v zabavni vlogi komijaj Bobka. Izvrstne kreacije Kralja, Vide Juvanove, Lipaha, Drenoveca in Levraje, so pripomoček delu do velikega uspeha. Predstava bo na binkoštni ponedeljek zvečer kot predstava izven abonmana.

V nedeljo zvečer se bo ponovila uspešna Dusičkova opera »Modra roža« z Ribičevo, Barbičev, Poličev, B. Sancinom, M. Sancinom, Zupanom, Lupo, Frelhom in Pianeckim v glavnih partijah. Režija je Zupanova, dirigira R. Simoniti. Predstava bo izven po znižanih cenah.

Na binkoštni ponedeljek bo ponovno gostovala velika bolgarska pevka Vanja Leventova kot »Madame Butterfly«, da tako omogočimo še tistemu delu občinstva, ki je še ni mogel občudovati v tej izvrstni kreaciji, sicer redek umetniški užitek. Vanja Leventova si je zavoljo izredno simpatične pojave, odlične pevke tehnike in izvrstne igre s svojimi nastopi priborila vse simpatije ljubiteljev prave odreke umetnosti! Pinkertona bo tokrat pel Franci, Suzuki Komejewa, a koozala Janjo.

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru

Sobota, 11. maja ob 20: »Kovarsstvo in ljubezen«. Znižane cene.

Nedelja, 12. maja ob 14 in 16: »V kraljestvu palčkov«. — Prireditelj ženskega krožka Jadran-Nanos. — Ob 20: »Cigan baron«. Znižane cene.

Nemška uradna utemeljitev napada na Belgijo in Holandijo

Belgija in Holandija sta po nemški sodbi kršili nevtralnost, ker sta utrjevali mejo in zbirali čete za obrambo neodvisnosti

Uradna nemška spomenica o utemeljitvi zadnjih korakov nemške vlade, poslana belgijski in nizozemski vladi, se glasi:

Berlin, 10. maja. AA. DNB: Spomenica, ki je bila poneti od četrtika na petek poslana belgijski in nizozemski vladi, se glasi:

Nemška vlada že davno ve, kaj je glavni cilj ofenzivne angleške in francoske vojne politike. Ta cilj je razširitev vojne na druge države in zloraba ljudstva teh držav, ki naj bi služili Angliji in Franciji kot pomoč in najemniki. Zadnji poizkus, izvršen v tej smeri, je bil načrt, da se s pomočjo Norveške zasede Skandinavija, da bi se s tem napravilo novo bojišče proti Nemčiji. Ta namen je bil onemogočen zaradi hitre intervencije Nemčije v zadnji uri. Nemčija je vse to objavila v dokumentiranih dokazih v »Beli knjigi«. Komaj je propadel angleško-francoski nastop v Skandinaviji, že sta Francija in Anglija nadaljevali svojo politiko razširitve vojne v drugi smeri. Tako je angleški predsednik vlade v času, ko je še trajal hitri umik angleških čet iz Norveške, izjavil, da je Anglija sedaj zaradi spremenjenega stanja v Skandinaviji v položaju, da prenese težišče svojih pomorskih sil na Sredozemsko morje in da so angleške in francoske sile že na poti v Aleksandrijo. Sedaj je Sredozemsko morje postalo predmet angleško-francoske vojne propagande. S to propagando naj bi se na eni strani prikriji pretrpeli poraz v Skandinaviji ter velika izguba ugleda pred lastnim in tujim svetom, na drugi strani pa naj bi se ustvarilo mnenje, da je za novo bojišče proti Nemčiji izbran Balkan. V stvari pa so te trditve angleško-francoske propagande služile popolnoma drugim ciljem. To je bil samo manever velikega obsega, ki naj odvrne pozornost Nemčije s stvarne smeri angleško-francoskega nameravanega napada.

Kakor je nemški vladi že davno znano, sta Anglija in Francija skrbno pripravljali napad na Nemčijo na zahodu. Ta napad naj bi bil usmerjen proti Porurju čez belgijsko in nizozemsko ozemlje. Nemčija je spoštovala nedotakljivost Belgije in Nizozemske pod pogojem, ki je sam po sebi razumljiv, da bosta ti državi v primeru vojne med Nemčijo na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani ohranili najpopolnejšo nevtralnost. Belgija in Nizozemska nista izpolnili tega pogoja. Brigadi sta se sicer navidezno, da na zunanji ohraniti svojo nevtralnost, v stvari pa sta ti dve državi popolnoma enostransko favorizirali vojne nasprotnike Nemčije ter delali tako, da je koristilo njihovim namenom. Na osnovi podatkov, s katerimi Nemčija razpolaga, posebno pa na osnovi poročila notranjega ministrstva z dne 22. marca 1940 in poročila vrhovnega poveljnika državne obrambne sile z dne 4. maja 1940 ugotavlja nemška vlada sledeče:

1. Že od začetka vojne pišeta belgijski in nizozemski tisk v sovražnem duhu o Nemčiji ter v tem prekašata celo angleške in francoske liste. Navzlic stalnim korakom nemške vlade se to zadržanje ni spremenilo niti do današnjega dne. Razen tega so vodeče osebnosti javnega življenja v Belgiji in na Nizozemskem v toku zadnjih mesecev vedno jasneje in odkriteje izražale svoje prepričanje, da se morata Belgija in Nizozemska postaviti na stran Anglije in Francije. Ta tendenca se je naglašala v številnih pojavih političnega in gospodarskega življenja Belgije in Nizozemske.

2. V sodelovanju z gotovimi angleškimi uradnimi krogi je Nizozemska dovolila zlorabljati njeno nevtralnost za cilje angleške tajne obveščevalne službe, ki je šla za tem, da se zaneti revolucija v Nemčiji. »Intelligence Service« je v ta namen ustvaril organizacijo, ki je uživala podporo nizozemskih in belgijskih uradnih oseb in ustanov in to do najvišjih krogov uradniške hierarhije in glavnega generalnega štaba. Ta organizacija je imela namen odstraniti celo vodjo Nemčije in nemško vlado, pri čemer ni izbirala sredstev, ter pripeljati na oblast v Nemčiji vlado, ki bi bila pripravljena razbiti enotnost Nemčije in ustvariti slabotne federativne nemške države.

3. Še več povedo v tem oziru ukrepi, ki sta jih belgijska in nizozemska vlada izvedli na vojaškem polju. Ti ukrepi dajejo neizpodbiten dokaz o pravih namelih belgijske in nizozemske politike. Ti nameni so v jasnem nasprotju z izjavami belgijske in nizozemske vlade, češ da sta odločeni z vsemi sredstvi in napram vsem stranem enako preprečiti poizkus, ki bi šel za tem, da se uporabi belgijsko in nizozemsko ozemlje kot oporišče za vojne operacije na kopnem, na morju in v zraku.

4. Belgijska vlada je n. pr. utrdila svojo vzhodno mejo napram Nemčiji, medtem ko ni zgradila

nobenih utrdb na svoji meji napram Franciji. Sicer je na odločne korake nemške vlade belgijska vlada redno odgovarjala s obljubami, da bo napravila konec temu stanju, ki je bilo uperjeno enostransko edino proti Nemčiji, toda stvarno teh obljub ni nikoli izpolnila. Nasprotno je belgijska vlada do zadnjih dni z nezmanjšano silo delala na nadaljnji izgradnji svojih utrdb, uperjenih proti Nemčiji, medtem ko so zapadne meje Belgije proti nemškimi vojnimi nasprotnikom ostale še naprej odprte.

5. Istotako predstavlja nizozemsko primorje v vsakem oziru nezasečeno pokrajino, popolnoma pristopno angleškim letalskim silam. Nemška vlada je nizozemski vladi stalno sporočala dokaze o kršitvah nizozemske nevtralnosti po angleških letalih. Od začetka vojne so prihajali angleški letalci skoraj vsak dan čez nizozemsko ozemlje nad Nemčijo. Dostoj je nesporno ugotovljenih 127 takih primerov, ki so bili vsi sporočeni nizozemski vladi. Stvarno pa je število teh primerov še veliko večje. Dejstvo je, da nizozemska vlada ni podvela nobenih korakov, da bi preprečila ta pojav, ki nesporno dokazuje, da je angleško vojno letalstvo izkoriščalo nizozemsko ozemlje za svoje operacije proti Nemčiji z znanjem in dovoljenjem nizozemske vlade.

6. Še jasnejši dokaz za stvarno stališče Belgije in Nizozemske pa je treba gledati v tem, da so vse mobilizirane belgijske in nizozemske sile zbrane proti Nemčiji. Medtem ko sta Belgija in Nizozemska v začetku septembra 1939 zbirali čete enakomerno po vseh mejah, medtem ko je ostala pozneje meja napram Franciji popolnoma nezasečena ter so se belgijske in nizozemske sile zbirale na vzhodni meji proti Nemčiji.

7. To zbiranje belgijskih in nizozemskih čet na nemški meji je bilo izvedeno v času, ko se je zdelo, da je nevtralnost Belgije in Nizozemske vedno bolj ogrožena zaradi zadržanja Anglije in Francije ter zbiranja angleških in francoskih ofenzivnih čet na njihovi meji. V času torej, ko sta imeli Belgija in Nizozemska še preveč razlogov ojačati svojo varnost na zapadni strani, sta nasprotno umaknili od tam svoje čete ter jih vrgli na zapadno mejo, kjer sploh ni bilo nemških čet. Šele tedaj je Nemčija podvela odgovarjajoče protiukrepe ter je s svoje strani pripeljala čete na holandsko in belgijsko mejo. Generalna štaba Belgije in Nizozemske sta s svojimi ukrepi, ki so v očitnem nasprotju z vsemi vojnimi pravili, odkrila svoje prave namene. Njihovo postopanje se lahko popolnoma razume, če se ve, da so bili ti ukrepi izvršeni po predhodnem sporazumu z angleškimi in francoskim generalnim štabom, ki belgijskih in nizozemskih čet nista smatrala nikoli za kaj drugega kot za predhodnike angleških in francoskih vojnih sil.

8. Nemška vlada ima nesporne dokaze o tem, da so bile priprave za angleško-francoski napad na Nemčijo čez Belgijo in Nizozemsko že skoraj končane. Obveščena je bila, da so bile že pred nekaj časa odstranjene vse ovire, ki so branile prihod angleških in francoskih čet v Belgijo. Ugotovljeno je, da so angleški in francoski častniki pregledali letališča v Belgiji in na Nizozemskem in da so dali navodila za razširjenje teh letališč. Ugotovljeno je, da je Belgija na svoji meji napram Franciji pripravila material za prevoz čet. Kot so ugotovili na več krajih v Belgiji in Nizozemskem, so se tam pojavili že oddelki raznih angleških in francoskih štabov, ki naj bi pripravili prihod angleških in francoskih vojnih enot. Vsa ta dejstva, kakor tudi nadaljnje zbiranje v zadnjih dneh nedvomno dokazujejo, da grozi neposreden angleško-francoski napad na Nemčijo in da je cilj tega napada Porurje. Ta napad naj bi se izvršil čez ozemlje Belgije in Nizozemske.

9. Slika, ki jo ta dejstva dajejo glede stališča Belgije in Nizozemske, je zelo jasna in ne dopušča nobenega dvoma. Obe državi sta se že v začetku vojne postavili tajno na stran Francije in Anglije, to je držav, ki sta sklenili napasti Nemčijo in ki sta ji objavili vojno. Dasi je belgijski zunanji minister bil z nemške strani večkrat resno opozorjen na to zadržanje, se stališče Belgije ni niti najmanj spremenilo. Belgijski vojni minister je v belgijskem parlamentu dal celo vedeti, da so glavni generalni štabi Belgije, Francije in Anglije spoznamno določili ukrepe za posamezne akcije proti Nemčiji. Če Belgija in Nizozemska še nadalje zunanjemu svetu objavljata politiko neodvisnosti, potem skušata s tem samo prikriti prave namene belgijske in nizozemske politike. Nemška vlada pa ne more več imeti nobenega dvoma, da sta Belgija in Nizozemska odločeni ne samo trpeti nameravani

angleško-francoski napad, temveč ga celo v vseh smereh podpirati, kar je bilo že vse dogovorjeno med predstavniki glavnih generalnih štabov. Ni mogoče smatrati za opravičeno trditev z nizozemske in belgijske strani, da vse priprave niso služile namenom Francije in Anglije.

Nemška vlada v tej borbi za obstoj nemškega naroda, ki je bila vsiljena od Anglije in Francije, ni pripravljena prekrizati rok čakati na napad Anglije in Francije in dovoliti, da se bojišče čez Belgijo in Nizozemsko prenese na nemško zemljišče. Zaradi tega je nemška vlada naročila nemškim četam, da z vsemi vojaškimi sredstvi zavarujejo nevtralnost teh držav.

Kdo bo zmagal – ladja ali letalo

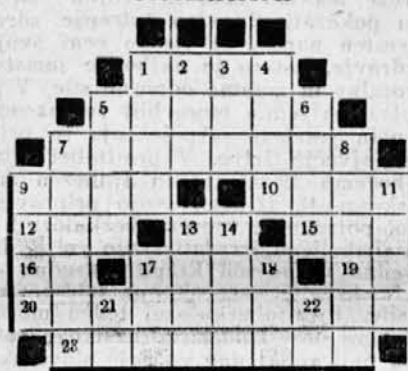
Ugotovitve, ki so postavile sedanje vojno pred vprašanje: bojna ladja ali letalo niso take narave, da bi bilo upravičeno se zanje enostransko navduševati.

Nemškemu letalstvu se ni posrečilo, da bi angleško mornarico, ki obvlada skoraj vsa morja, resno oviralo ali pa jo celo napravilo za nesposobno in neškodljivo, niti se mu ni posrečilo zavarovati morskih zvez ali pa zagotoviti prevažanje življenjskih potrebščin, materiala in čet. V Severnem morju je položaj težji in resnejši, vendar pa angleška mornarica tudi tukaj ni utrpela kakršnih posebnih izgub in je trgoveka plovba ostala skoraj v istem obsegu, kot je bila in zavezniški prevozi čet ter orožja na Norveškem niso naleteli na resen odpor, kar se je zlasti pokazalo pri izkrcavanju iz Norveške, kjer so Angleži izgubili samo dve ladji. Čeprav v Londonu molčijo in nočejo podcenjevati pomena zračnega orožja in čeprav se ne more reči, da bi letalstvo na norveški fronti ne imelo uspehov, se vendar zato še ne more trditi, da bi mornarica s tem postala nerabna in nesposobna.

Letala niso storila nič posebnega

Čeprav imajo Angleži na morju izgube, vendar po mnenju Londona, se pričakovana Nemcev niso izpolnila v taki meri, in niso dala takih rezultatov, kakor pa se je mislilo. Večkrat se misli, da so bile angleške izgube na morju takega značaja, da se jim

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Prepričanje; 2. Tečaj; 3. Kazalni zaimke (srblj.); 4. Zgodaj; 5. Sem v snu; 6. Vrsta juhe; 7. Spomin, drag zapustek; 8. Prireditveni stroški; 9. Gledam, motrim; 10. Nemško-francoska mejna reka; 11. Gozdna žival; 12. Koroska gora; 17. Gora pri Poljanah; 18. Prijatelj (franc.); 21. Kazalni zaimke; 22. (Ivan) Cankar.

Rešitev sobotne križanke:
Vodoravno: 1. Motovilec; 9. Upor; 10. Seve; 11. Rop; 12. Kor; 13. Ar; 14. Pen; 16. Le; 17. Tebe; 19. Opus; 21. Kič; 22. Sic; 23. Vas; 24. Kip; 26. Ri; 27. Ban; 30. Ja; 31. Hilarijan.

Navpično: 1. Murat; 2. Oporekati; 3. Top; 4. Or; 5. Is; 6. Lek; 7. Evolucija; 8. Ceres; 14. Peč; 15. Nos; 18. Bis; 20. Pik; 23. Vrh; 25. Pan; 27. Ba; 28. Ar; 29. Ni.

10. Nemške čete ne prihajajo v Belgijo in na Nizozemsko kot sovražnice belgijskega in nizozemskega naroda, ker nemška vlada ni niti želela niti povzročiti takega razvoja stvari. Odgovornost za to nosita Anglija in Francija, ki sta do najmanjših podrobnosti napravili napad na Nemčijo čez belgijsko in nizozemsko ozemlje, ter oni predstavniki belgijskih in nizozemskih oblastev, ki so dovolili in podpirali te priprave. Nemška vlada izjavlja, da nemška vlada nima namena sedaj ali pozneje okrniti suvereniteto kraljevine Belgije in kraljevine Nizozemske ter čezmorska posestva teh držav. Belgijska in nizozemska vlada imata danes v zadnjem trenutku še možnost napraviti to, kar je treba za dobrobit svojih narodov, če preskrbita, da nemške čete ne bodo naletele na noben odpor. Nemška vlada poziva obe vladi, naj izdasta v ta namen potrebna povelja. Če bodo nemške čete v Belgiji in na Nizozemskem naletale na odpor, bo ta odpor strl z vsemi sredstvi. Za posledice, ki bi nastale zaradi tega in za prelivanje krvi, ki bi bilo v tem primeru neizbežno, bo nosila odgovornost izključno belgijska in nizozemska vlada.

Ladja in letalo

Dosedanje vojne operacije so ostale na dolgu še za dokaz, da mora mornarica kloniti pred letalstvom. Nemci sami menda se ne udajajo več utvaram in teorijam, da je edino letalo tiho orožje, pred katerim je mornarica brez moči. Kako naj si potem razlagamo, da imajo Nemci sami v kieleki luči bojne ladje? Kar se Angležev tiče, drži dejstvo, da močno letalstvo angleške mornarice ni spravilo iz ravnotežja in ni na svoji pomembnosti nič izgubilo, ampak jo je postavilo samo pred nov problem, ki glasno vpije: več letal! Bojno silo na morju in v zraku je treba združiti, ki se bosta medsebojno opopoljevali. Na vprašanje: ladja ali letalo je treba edino pravilno odgovoriti: ladja in letalo.

In res obe državi stremita za tem, da bi dosegli ideal vzajemne bojne sile: na morju in v zraku. Tako pridemo do zanimivega dejstva, da Anglija, gospodarica na morju, gradi vso silo letala, Nemčija, močnejša v zraku, gradi mornarico. Najnovejši nemški vpad v Belgijo in Holandsko dokazuje, da če bi Nemčija imela dovolj močno mornarico in bi zaprla belgijsko in holandsko obalo, bi zavezniška mornarica s te strani imela velike nepravilike. Tako pa Nemci ne morejo s te strani uspešno nastopiti, ker jih ne more podpirati močna mornarica. Treba pa je pri tem tekmovanju upoštevati to, da je gradnja letal mnogo hitrejša, kakor gradnja bojnih ladij. In v tem imajo Angleži veliko prednost. Kdor bo bolj hiter, ta bo prej imel najidealnejšo udarno silo: ladje in letalstvo, ta bo zmagal.

Program radio Ljubljana

Sobota, 11. majar 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 14 Poročila. — 17 Otroška ura: a) Manica Komanova kramlja z birmanci; b) Mita Štefca igra na harmoniko. — 17.50 Pregled sporeda. — 18 Za delopust igra radijski orkester. — 18.40 Pogovori s poslušalci. — 19 Napovedi, poročila. — 19.20 Nac. ura. — 19.40 Objave. — 20 Zunanje-politični pregled (g. dr. Al. Kuhar). — 20.30 »Razburjenje na Olimpu«. — 22 Napovedi. — 22.15 Za dober konec tedna (radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 11. maja: Belgrad: 20.40 Zabavni koncert. — Zagreb: 20. Komorni koncert. — Bratislava: 20.15 Pisan večer. — Praga: 20.10 Smetanova simfon. pesnitev »Moja domovina«. — Sofija: 20. Ork. koncert. — Beromünster: 19.45 Pisan koncert. — Budimpešta: 22.10 Ciganski orkester. — Bukarešta: 20.15 Plesna glasba. — Stockholm-Hörby: 20.15 Kabaret. — Trst-Milan: 16.15 Klavir: 20.40 Donizettijeva opera »Ljubekenski napoj«. — Rim-Bari: 22. Simf. koncert. — Florenca: 19.30 Pihala. — Sottens: 20 Vojški večer.

29

Na svoje začudenje je policija ugotovila, da je deset imen iz zapisnika tudi deset imen žensk, ki so jih že štiri leta, od leta 1915 pogrešali.

Od tega trenutka so skrivnost razgaljali po odlomkih. Preiskava je trajala dve leti. Kajti Landru je stanoval v enajstih krajih v Parizu, najmanj pod petnajstimi imeni, kar je policiji prizadevalo velike težave.

Landru je skozi kazal videz posmehljive in šaljive taječe brezskrbnosti in ni policiji izdal ničesar.

Toda po korakih so izpolnjevali nenavadno zgodovino zločinov »modernega plavbovca« in dali pariškemu občinstvu največjo sodno zadevo po Dreyfussu.

Zvedelo se je, da je Landru sin častivrednega pariškega trgovca ki se mu je pozneje, v zadnjih letih zmešalo in ki je končal s samomorom. V mladosti je bil Landru priden, prijazen in normalen. Pel je v otroškem zboru in postal ministar.

Pozneje, ko je odrasel, so se pokazala prva zločinska nagnjenja. V šestih letih pred vojno je bil Landru šestkrat obsojen zaradi manjših sleparij in je dvakrat dobil kratek zapor.

Nekako ob začetku vojne je Landru prišel na svojevrstno misel, da bi na veliko opravljal posel ženitnega sleparja. Po ženitovanjskih

oglasih in po ponudbah za pohoštvo je prišel v dotik s stotinami žensk. Vsako od njih je naskakoval s snubitvami. Zapiski v njegovem zvezku kažejo, da je imel uspeh pri 283 ženskah.

Henry Désire je vedno po dveh ali treh srečanjih ponudil ženitev ter je spretno in zapeljivo kratek čas igral ljubimca.

Njegov dnevnik je dokazoval, da je včasih hodil s sedmimi ženskami hkratu. Vzdrževal je z njimi strastno dopisovanje in razpošiljal na ducate zaljubljenih pisem. Pri preiskavi v njegovi morilski vili je prišel na dan sveženj takih pisem, pripravljenih za uporabo.

Zdelo se je, da je Landru v začetku omejeval svoja podjetja na to, da je zaljubljen žrtve sleparij.

Ves ta čas je Landru vzdrževal dom za svojo ženo in sina. Po običajnih pojmih je bil dober mož in oče. Žena in sin sta mu nevede pogosto pomagala pri razpolaganju s lastnino njegovih žrtev. Svoja številna pota v morilsko vilo je pojasnjeval ženi kot trgovska potovanja iz Pariza. Niti žena, niti sin nista vedela, kakšni so v resnici njegovi posli.

Znamenita Landrujeva pravda se je odvijala v goli sodnijski sobi v Versaillesu. Trajala je 23 dni v oktobru in novembru 1921.

Ves Pariz je naskakoval vrata na sodnico in mnogo ljudi si je priborilo vstop. Prednje klopi so bile kar posejane z okožuhanim in odišavljenim pariškim ničvrednim svetom.

Landru je kazal neomajno dostojanstvenost. Ko so ga spraševali o razmerjih z neštetimi ženskami, se je opravičujoče nasmehljival in dejal:

»To je častna zadeva. Ne bom pripovedoval, koga sem poljubil.«

Ko je njegov zastopnik izrazil domnevo, da so pogrešane ženske uganjale »obrti, ki je ni mogoče izreči in da se zaradi tega niso upale pokazati, je Landru malce presenečeno in olajšano pogledal.

Ko je sodnik vprašal Landruja ostro:

»In kaj se je zgodilo z mladim moškim Andréjem Cuchetom? Ali se je tudi on bavil s tako obrtjo?« je Landru namršil obrvi in odvrnil:

»Šel je v belgijsko vojsko, najbrž je on belgijski neznan vojak.« Občinstvo je rjavelo. Ta reč je presejala sleherni spored v zabaviščih.

Potem pa je Landru nekega dne poslal po sodnika in sporočil, da obžaluje in da bo priznal. Končno, so razburjeno menili ljudje, se bo Landru zlomil in priznal.

Toda ko je sodnik prišel, je Landru zavzdihnil in dejal: »Obžalujem. Moram vam nekaj priznati. Obžalujem, da sem svojo ženo 283-krat prevaril.«

Zgodba je krožila po sodišču in vzbudila nov krah. Toda preiskava je neverjetno zgodbo »smrtnega zvezkac« odkrivala od dneva do dneva.

Prva od skrivnostnih zaznamov je vsebovala ime spoštovane vdove Cuchetjeve, žene srednjih let. Izkazalo se je, da jo je Landru spoznal po ženitovanjskem oglasu. Po kratki viharni ljubezni jo je obljuba o ženitvi zvalila, da je šla stanovat v usodno vilo Gambais.

Potem je prišel pomembni zapisek:

»Krožna vožnja, dve posamični vozovnici v Vernouillet.«

Zapisani so bili tudi stroški.

Od tega dne dalje sta gospa Cuchetjeva in njen sedemnajstletni sin André izginila s površja zemlje. Nekaj oprave gospe Cuchetjeve je prišlo na dan v stanovanju Landrujeve žene. Ona in prijateljica njenega sina sta nosili dragulje gospe Cuchetjeve, ko so Landruja prijeli.

Zapiski v zvezku so se ponavljali z enolično pravilnostjo in vsak je pomenil, da je nadaljnja žrtve za zmeraj izginila.

Drugi zapisek se je nanašal na vdovo gospo Labord-Linjevo. Nosil je dan 15. junija 1915 in običajno temno pripombo: »Ena posamična voznica Vernouillet.« Ta je nekaj dni po srečanju z Landrujem razglasila svojo zaroko z g. Cuchetjem — Landru si je včasih nadel ime svoje zadnje žrtve.

Po usodni poti v Vernouillet ni nihče več videl gospe Labord-Linjevo.

Naslednja na seznamu je bila gospa Guillinova. Landru jo je srečal 15. avgusta. Dvanajst dni pozneje je sporočila znanec, da se pripravlja na poroko. Njeno plavo lasuljo in njeno perilo so našli v Landrujevi vojni shrambi pri vili Gambais.

Četrta je bila gospa Hénova, vdova več kakor srednjih let. O njej niso zvedeli nič dosti več, kakor da je šla z Landrujem v Vernouillet in da je niso nikdar več videli.